

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 16 Μαΐου 2024 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Λαμπρόπουλος, Πρόεδρος, Βικτωρία Πισμίρη – Μέλος και Εισηγήτρια και Ελευθερία Καλαμιώτη, Μέλος.

Για να εξετάσει την από 08.04.2024 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 483/10.04.2024 Προδικαστική Προσφυγή της εταιρίας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στην ... , επί της οδού ... , αρ ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της ... (εφεξής η «Αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «...» (εφεξής η «παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην ... , επί της ... , αρ. ... , όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα αιτείται να ακυρωθούν οι υπ' αριθμ. πρωτ. ... 28-03-2024 και ... 28-03-2024 αποφάσεις του ... καθώς και τα συμπροσβαλλόμενα Πρακτικό ... της Επιτροπής του Διαγωνισμού η οποία συνεδρίασε για πρώτη φορά την 18.10.2023, καθώς και το Πρακτικό ... του Τμήματος ... (...) της Επιτροπής του Διαγωνισμού, η οποία συνεδρίασε στις 15.12.2023, να απορριφθεί η προσφορά της παρεμβαίνουσας, να ακυρωθεί η αξιολόγηση της τεχνικής της προσφοράς και, επικουρικά, εφόσον δεν γίνει δεκτή η απόρριψη της προσφοράς της, να γίνει αναβαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών.

Η εξέταση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί το οφειλόμενο παράβολο, ποσού 12.096,78 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με

Αριθμός απόφασης : 841/2024

κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή προκήρυξε δημόσιο ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό υποδιαιρούμενου σε τμήματα (...) άνω των ορίων για τη σύμβαση με τίτλο “...” στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος ... : ... με προϋπολογισμό 7.258.064,52 € πλέον Φ.Π.Α.. Αντικείμενο της σύμβασης είναι η ... στο πλαίσιο της υλοποίησης των Υποέργων ... της πράξης «...». Η Πράξη αφορά στη ... αντίστοιχα, με εστίαση στους τομείς προτεραιότητας των ... Η Πράξη υλοποιείται περιλαμβάνει 3 υποέργα: Υποέργο 1: ... Υποέργο 2: ... Υποέργο 3: ... Κάθε τμήμα θα ανατεθεί με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής. Ο προϋπολογισμός του Τμήματος 1 (LOT 1) ανέρχεται στο ποσό των 2.419.354,84 € χωρίς ΦΠΑ. Η ως άνω Διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) την 01.03.2023 με Α.Δ.Α.Μ. ... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε συστημικό αριθμό ... Στο επίμαχο Τμήμα 1 (LOT 1) συμμετείχαν, με υποβολή προσφοράς, η προσφεύγουσα και η παρεμβαίνουσα. Δυνάμει του υπ’ αρ. 1 πρακτικού αποσφράγισης και αξιολόγησης του (υπο)φακέλου δικαιολογητικά συμμετοχής - τεχνική προσφορά του επίμαχου διαγωνισμού, που έγινε αποδεκτό με την υπ’ αρ. ... / 28-03-2024 προσβαλλόμενη, αμφότερες οι προσφορές κρίθηκαν αποδεκτές και η συνολική βαθμολογία της προσφεύγουσας ανήλθε σε ... , ενώ της παρεμβαίνουσας σε ...

3. Επειδή, ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 (Α’ 147) και η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV αυτού, περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

4. Επειδή, η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκώς.

5. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή, στις 08.04.2024 κοινοποίησε την κρινόμενη προσφυγή, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του

Αριθμός απόφασης : 841/2024

ΕΣΗΔΗΣ στην παρεμβαίνουσα, η οποία, ακολούθως, άσκησε στις 18.04.2024 παρέμβαση εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς.

6. Επειδή, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ΣτΕ 1217/2018, 2434/2017, 2551/2013, 2635/2009, Ε.Α. ΣτΕ 15/2021, 241/2020, 352/2016, Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον

Αριθμός απόφασης : 841/2024

αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα πιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.).

7. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016 «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων....». Στο άρθρο 24 «Συγκρούσεις συμφερόντων (άρθρο 24 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, κατά τις επόμενες παραγράφους, για: α) την αποτελεσματική πρόληψη, β) τον εντοπισμό και γ) την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να

διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων. 2. Κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων συντρέχει ιδίως όταν τα πρόσωπα της επόμενης παραγράφου, έχουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στην παρ. 4, το οποίο θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. 3. Η σύγκρουση συμφερόντων αφορά ιδίως τα ακόλουθα πρόσωπα: α) μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής ή του παρόχου υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, υπό την έννοια του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221), ο οποίος ενεργεί εξ ονόματος της αναθέτουσας αρχής, συμπεριλαμβανομένων των μελών των αποφαινόμενων ή/και γνωμοδοτικών οργάνων ή/και β) τα μέλη των οργάνων διοίκησης ή άλλων οργάνων της αναθέτουσας αρχής ή/και γ) τους συζύγους και συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού των προσώπων των περιπτώσεων α' και β', τα οποία: αα) εμπλέκονται στη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης ή/και ββ) μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της. 4. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «συμφέροντα» νοούνται προσωπικά, οικογενειακά, οικονομικά, πολιτικά ή άλλα κοινά συμφέροντα με τους υποψηφίους ή προσφέροντες ή με τους υπεργολάβους αυτών ή με οποιοδήποτε μέλος υποψήφιας/προσφέρουσας ένωσης οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων και αντικρουόμενων επαγγελματικών συμφερόντων, όπως ιδίως: α) Η συμμετοχή προσώπου της παρ. 3 στα όργανα διοίκησης ή διαχείρισης ενός οικονομικού φορέα, όταν ο εν λόγω οικονομικός φορέας συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης που διενεργεί η αναθέτουσα αρχή. β) Η κατοχή από πρόσωπο των περιπτώσεων α' ή/και β' της παρ. 3, ποσοστού άνω του 0,5% των μετοχών, εταιρικών μεριδίων ή άλλης φύσης δικαιωμάτων επί του κεφαλαίου οικονομικού φορέα που συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον η κατοχή του ανωτέρω ποσοστού επιτρέπει τη συμμετοχή στη διαχείριση του φορέα αυτού. γ) Η ύπαρξη, κατά τη χρονική περίοδο που

έχει ως αφετηρία δώδεκα (12) μήνες πριν από την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης και λήξη την ημέρα σύναψης αυτής, συμβατικού δεσμού που αφορά είτε στην παροχή εξηρημένης εργασίας είτε στην εκτέλεση ... ή παροχή υπηρεσιών ή προμήθεια αγαθών μεταξύ ενός προσώπου των περιπτώσεων α' ή/και β' της παρ. 3, με οικονομικό φορέα, που συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης. 5. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' της παρ. 3 υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν εγγράφως στην αναθέτουσα αρχή τυχόν σύγκρουση συμφερόντων των ιδίων ή των συγγενικών τους προσώπων, υπό την έννοια της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3, σε σχέση με οποιονδήποτε υποψήφιο ή προσφέροντα, από τη στιγμή που λαμβάνουν γνώση της εν λόγω σύγκρουσης, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να είναι σε θέση να προβεί σε διορθωτικές ενέργειες, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6. Παράλληλα, τα πρόσωπα αυτά οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια σχετική με τη διενέργεια της διαδικασίας σύναψης. 6. Η αναθέτουσα αρχή αποφαινεται αιτιολογημένα επί της συνδρομής ή μη κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων. Αν η αναθέτουσα αρχή αποφανθεί ότι συντρέχει κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων, ενημερώνει αμέσως την Αρχή και λαμβάνει αμελλητί τα κατάλληλα μέτρα, προς διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και προς αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, στα οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνεται η εξαίρεση του συγκεκριμένου προσώπου από οποιαδήποτε συμμετοχή στη σχετική διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφαρμοζομένων και των διατάξεων των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 7 του ν. 2690/1999 (Α' 45). 7. Εάν μια σύγκρουση συμφερόντων είναι αδύνατον να αρθεί με άλλον τρόπο, ο υποψήφιος ή προσφέρων, ο οποίος σχετίζεται με αυτή, αποκλείεται από τη διαδικασία, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στην περίπτωση δ' της παρ. 4 του άρθρου 73. 8. Η αναθέτουσα αρχή συντάσσει και αποστέλλει στην Αρχή γραπτή έκθεση, η οποία περιλαμβάνει τις περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων που εντοπίστηκαν, καθώς και όλα τα επακόλουθα μέτρα που ελήφθησαν, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 341. ...». Σύμφωνα με το άρθρο 48 «Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων (άρθρο 41 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν.

Αριθμός απόφασης : 841/2024

4412/2016 «Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 46 ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή: α) γνωστοποιεί στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες τις σχετικές πληροφορίες που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και προσδιορίζει επαρκείς προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών, β) αποκλείει τον εμπλεκόμενο υποψήφιο ή προσφέροντα, μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλισθεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από την έκδοση της απόφασης αποκλεισμού, παρέχεται η ευχέρεια στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού, και γ) ενημερώνει την Επιτροπή Ανταγωνισμού, για τις δικές της ενέργειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, καθώς και την ΕΑΑΔΗΣΥ για την καταγραφή των μέτρων που λήφθηκαν στην ειδική έκθεση που συντάσσεται δυνάμει του άρθρου 341, περί χωριστών εκθέσεων σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων...». Στο άρθρο 73 «Λόγοι αποκλεισμού - Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 57 παρ. 1 έως 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «... 3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται: ...δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24, περί σύγκρουσης συμφερόντων, δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα, ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 48, περί προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα,

λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,...». Στο άρθρο 86 «Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων - Εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι «1. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. 2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 87, περί κοστολόγησης του κύκλου ζωής, και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, ιδίως: α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, καθώς και η εμπορία και οι σχετικοί όροι, β) η οργάνωση, τα προσόντα και η εμπειρία του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, στην περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης, γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική υποστήριξη, δ) οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η προθεσμία παράδοσης ή η προθεσμία ολοκλήρωσης ή περαίωσης, ε) η παροχή της εγγύησης της παρ. 10 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, στ) η προσαύξηση του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης χρόνου εγγύησης. 3. Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά, κατά την παρ. 2, εξειδικεύονται ιδίως σε: α) απασχόληση εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού κατά την έννοια του ν. 4430/2016 (Α' 205), για χρονικό διάστημα δώδεκα (12) τουλάχιστον μηνών πριν από τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, β) διευκόλυνση της κοινωνικής

ή/και εργασιακής ένταξης ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, γ) καταπολέμηση των διακρίσεων ή/και δ) προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών. 4. Στα κριτήρια της παρ. 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελέτης μπορούν να περιλαμβάνονται επιπλέον και ιδίως: α) ο βαθμός κατανόησης του αντικείμενου και των στόχων της προς εκπόνηση μελέτης, όπως προκύπτει από την τεχνική έκθεση της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 94, περί περιεχομένου φακέλου «Τεχνική προσφορά», με εντοπισμό των θεμάτων στα οποία πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία κατά την εκπόνηση της μελέτης, β) η πληρότητα και αξιοπιστία της μεθοδολογίας εκπόνησης της μελέτης, βάσει των στοιχείων των περ. β' και γ' της παρ. 2 του άρθρου 94, και συγκεκριμένα: ο βαθμός κάλυψης των απαιτήσεων της προς εκπόνηση μελέτης από δραστηριότητες που παρουσιάζει ο οικονομικός φορέας, ο βαθμός επάρκειας των ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης, περιλαμβανομένων και των ενεργειών του συντονιστή, καθώς και η τεκμηρίωση της δυνατότητας υλοποίησης και η αξιοπιστία του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος, σε συνδυασμό με τη στελέχωση της ... μελέτης και τα παρεχόμενα στοιχεία από τα οποία διασφαλίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους, για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο ποιοτικό επίπεδο, γ) η οργάνωση του οικονομικού φορέα, βάσει των στοιχείων των περ. δ' και ε' της παρ. 2 του άρθρου 94 και συγκεκριμένα η σαφήνεια στον καθορισμό των καθηκόντων της ..., η επάρκεια της προτεινόμενης ... μελέτης σε σχέση με τη δομή του οργανογράμματος και ο βαθμός συνοχής της προτεινόμενης ... μελέτης, δ) η ευκολία κατασκευής της τεχνικής λύσης και η εκτίμηση της δαπάνης του ..., που περιλαμβάνει τη δαπάνη κατασκευής του ... και την ετήσια δαπάνη λειτουργίας και συντήρησης κατά τη διάρκεια ζωής του ..., εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνονται συγκεκριμένες παράμετροι υπολογισμού της δαπάνης λειτουργίας και συντήρησης, όπως προκύπτουν από την τεχνική έκθεση της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 94. 5. Στα κριτήρια της παρ. 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών μπορούν να περιλαμβάνονται και η ορθότητα αντίληψης από τον οικονομικό φορέα του αντικείμενου και των απαιτήσεων της

σύμβασης, η επιτυχής επισήμανση προβλημάτων κατά την υλοποίηση και η διαμόρφωση κατάλληλων προτάσεων για την επίλυσή τους, η επαρκής ανάλυση εξειδίκευση της καταλληλότητας και αποτελεσματικότητας της μεθοδολογίας υλοποίησης και των απαραίτητων εργαλείων υποστήριξης της εφαρμογής της, καθώς και η αποτελεσματική επικοινωνία του οικονομικού φορέα με την αναθέτουσα αρχή, κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, ο αποτελεσματικός προσδιορισμός τεκμηρίωση των κρίσιμων παραγόντων επιτυχίας και η παρουσίαση εναλλακτικών τρόπων διασφάλισής τους, η ορθολογική ανάλυση του αντικειμένου της σύμβασης σε ενότητες εργασιών και η σύνδεσή τους με τα ελάχιστα απαιτούμενα παραδοτέα και το χρονοδιάγραμμα που περιγράφονται στις τεχνικές προδιαγραφές αυτού, η πληρότητα επάρκεια του καθορισμού των περιεχομένων των προσφερομένων παραδοτέων και η τεκμηρίωση της διασφάλισης εφαρμοσιμότητας των λύσεων που προτείνονται, η καταλληλότητα του μοντέλου οργάνωσης της παροχής των υπηρεσιών, η επάρκεια και σαφήνεια κατανομής αρμοδιοτήτων στα μέλη της ... ..., καθώς και τα επίπεδα διοίκησης. 6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών, ήτοι πλήρους μελέτης ή επιμέρους σταδίων αυτής, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, μόνο εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις, και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής: α) όταν δεν απαιτούνται τεχνικά στοιχεία άλλα, πέραν των ήδη περιεχομένων στο φάκελο δημόσιας σύμβασης, όπως κατά κύριο λόγο στις περιπτώσεις τοπογραφικών μελετών ή γεωτεχνικών ερευνών ή κυκλοφοριακών μελετών ή οικονομικών μελετών, β) όταν περιέχονται στον φάκελο δημόσιας σύμβασης επαρκή τεχνικά στοιχεία από εγκεκριμένες μελέτες προηγούμενων σταδίων και είναι σε ισχύ εκδοθείσα ...

13. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, όταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής ή του κόστους, η βαθμολογία κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η βαθμολογία είναι εκατό (100) βαθμοί για τις περιπτώσεις που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι του κριτηρίου. Η

βαθμολογία αυτή αυξάνεται έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς, όταν υπερκαλύπτονται οι όροι του κριτηρίου. Η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς, όπως προκύπτει από τον τύπο της παρ. 11 κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης μεγαλύτερο περιθώριο διακύμανσης από το αναφερόμενο στο πρώτο εδάφιο από εκατό (100) έως εκατό πενήντα (150) βαθμούς, προσαρμόζοντας αναλόγως τους όρους της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί να προσδιοριστεί: α) Ως εκείνη που παρουσιάζει τον μικρότερο λόγο της προσφερόμενης ή συγκριτικής τιμής της προσφοράς προς τη βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης που δεν αφορούν την τιμή ή το κόστος. Συγκριτική τιμή προσφοράς είναι η τιμή, στην περίπτωση που για τη διαμόρφωσή της λαμβάνονται υπόψη ένα ή περισσότερα είδη κόστους, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 87, εφόσον προβλέπεται από τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή, στην περίπτωση αυτή, καθορίζει με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης τον ακριβή τρόπο υπολογισμού της συγκριτικής τιμής προσφοράς, όπως με μαθηματικό τύπο...». Στο άρθρο 2.2.3 της Διακήρυξης «Λόγοι αποκλεισμού» προβλέπεται ότι «Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό) οικονομικός φορέας, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (εάν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (εάν πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους λόγους:...

2.2.3.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: ... δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24 του ν. 4412/2016 δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα, (ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή του οικονομικού φορέα κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 48 του ν. 4412/2016, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα...». Στο άρθρο 2.2.9 «Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής» της Διακήρυξης ορίζεται ότι «Το δικαίωμα

Αριθμός απόφασης : 841/2024

συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παραγράφου 2.2.9.2 και κατά τη σύναψη της σύμβασης δια της υπεύθυνης δήλωσης, της περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016. Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας ή ένωση στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8 της παρούσας, οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται υποχρεούνται στην υποβολή των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 2.2.9.1 και 2.2.9.2, ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παράγραφοι 2.2.5 και 2.2.6).... 2.2.9.1 Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσας προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα XI το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος 1 (σύμφωνα με τις οδηγίες που είναι αναρτημένες στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www...>). ...2.2.9.2 Αποδεικτικά μέσα Α. Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού κατ' άρθρο 2.2.3 και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τις παραγράφους 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα δικαιολογητικά του παρόντος. Η προσκόμιση των εν λόγω δικαιολογητικών γίνεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3.2 από τον προσωρινό ανάδοχο. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της

διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας....». Στο άρθρο 2.3 «Κριτήρια Ανάθεσης» της Διακήρυξης προβλέπεται ότι «2.3.1 Κριτήριο Ανάθεσης Κριτήριο ανάθεσης της Σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής ανά τμήμα, η οποία εκτιμάται βάσει των κάτωθι κριτηρίων : Α/Α ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΟΜΑΔΑ Α ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ... Σαφήνεια και πληρότητα της προσφοράς ως προς την κατανόηση του Αντικειμένου και των Ειδικών Απαιτήσεων του ... .. Καταλληλότητα Μεθοδολογικής Προσέγγισης και βαθμός προσαρμογής στις ειδικές απαιτήσεις και προδιαγραφές του αντικειμένου της Σύμβασης ... Κ.4 Σαφήνεια και πληρότητα ανάλυσης των Παραδοτέων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της Σύμβασης ... ΟΜΑΔΑ Β ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ ... Κ.6 Περιγραφή των διαδικασιών επικοινωνίας της ... .. με τα στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής και τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση της Σύμβασης ... Ειδικότερα : ΟΜΑΔΑ Α ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ... Σαφήνεια και πληρότητα της προσφοράς ως προς την κατανόηση του αντικειμένου και των απαιτήσεων του ... Εξετάζεται και αξιολογείται η σαφήνεια και η πληρότητα της πρότασης με σκοπό να εκτιμηθεί ο βαθμός κατανόησης του συμβατικού αντικειμένου από τους προσφέροντες ειδικά ως προς τις ιδιαίτερες απαιτήσεις υλοποίησής του. Εξετάζεται η ορθότητα αντίληψης του περιβάλλοντος, του αντικειμένου και των απαιτήσεων της σύμβασης με έμφαση στην επιτυχή επισήμανση ενδεχόμενων προβλημάτων / κινδύνων κατά την υλοποίησή του και διατύπωση προτάσεων αντιμετώπισης / επίλυσής τους. Κ.2 Καταλληλότητα Μεθοδολογικής Προσέγγισης και βαθμός προσαρμογής στις ειδικές απαιτήσεις και προδιαγραφές του αντικειμένου της Σύμβασης Κρίνεται η σαφήνεια και η πληρότητα της προτεινόμενης μεθοδολογίας που θα εφαρμοστεί σε όλα τα στάδια εκτέλεσης του ..., ως προς την καταλληλότητα της εφαρμογής της σε σχέση με τις ειδικές απαιτήσεις υλοποίησης του .... Βαθμολογείται ο βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας της ανάλυσης και εξειδίκευσης της προτεινόμενης μεθοδολογίας στις ειδικές απαιτήσεις και προδιαγραφές του ...,

η πρακτικότητα και εφικτότητα εφαρμογής της καθώς και η καταλληλότητα και χρησιμότητα των εργαλείων και μέσων που θα εφαρμοστούν στο συγκεκριμένο έργο. Θα συνεκτιμηθεί η αξιοποίηση επιτυχημένων πρακτικών και η τεκμηρίωση βάσει συγκεκριμένων βιβλιογραφικών αναφορών και πηγών. ... Κ.4 Σαφήνεια και πληρότητα ανάλυσης των παραδοτέων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της σύμβασης Κρίνεται η πληρότητα / επάρκεια του περιεχομένου των Παραδοτέων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης. Αξιολογείται ο βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας της ανάλυσης των περιεχομένων κάθε παραδοτέου, τόσο σε εύρος, όσο και σε βάθος και αφ' ετέρου βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος των επιμέρους δραστηριοτήτων / ενεργειών εκτέλεσης του ... και των μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεων. ΟΜΑΔΑ Β ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ ... Κ.6 Περιγραφή των διαδικασιών επικοινωνίας της ... .. με τα στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής και τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση της Σύμβασης. Κρίνεται η αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας & του συντονισμού του οικονομικού φορέα με την Αναθέτουσα Αρχή και το σύνολο των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση της σύμβασης. Καταλληλότητα και επάρκεια των διαδικασιών επικοινωνίας της ... .. με τα αρμόδια εμπλεκόμενα τμήματα/Μονάδες και στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής, αλλά και με τους λοιπούς φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση/εκτέλεση του .... 2.3.2 Βαθμολόγηση και κατάταξη προσφορών Αξιολόγηση Τεχνικών Προσφορών Για κάθε Τεχνική Προσφορά βαθμολογούνται τα επιμέρους κριτήρια των ομάδων Α και Β. Η βαθμολόγηση κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από 100 βαθμούς στην περίπτωση που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών, αυξάνεται δε μέχρι τους 150 βαθμούς όταν υπερκαλύπτονται οι απαιτήσεις του συγκεκριμένου κριτηρίου. Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς....».

8. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στην προσφορά της παρεμβαίνουσας αναφέρεται πως η τελευταία δανείζεται αναγκαίους πόρους για την συμμετοχή της στον διαγωνισμό από την εταιρία περιορισμένης

Αριθμός απόφασης : 841/2024

ευθύνης με την επωνυμία «...», την οποία μάλιστα δηλώνει και ως Υπεργολάβο της, καθώς προτίθεται να αναθέσει σε αυτή, ποσοστό 13% του ... Επίσης, αναφέρει ότι στην Ομάδα ... της παρεμβαίνουσας συμμετέχουν, μεταξύ των άλλων, και έξι (6) φυσικά πρόσωπα, τα οποία προέρχονται από την παραπάνω εταιρία, ήτοι οι ... αναφέρει, δε ότι η παρεμβαίνουσα στηρίζεται στην εμπειρία και στις ικανότητες των προσώπων αυτών, επομένως επωφελείται ποικιλοτρόπως από την συμμετοχή τους. Ακολούθως, ισχυρίζεται πως όλοι οι ανωτέρω, μέλη την ... της παρεμβαίνουσας, είναι ... στο «...» ενώ κάποιοι εξ αυτών είναι και εταίροι στην «...», αναφέρει, δε, ότι η τελευταία αυτή εταιρία ιδρύθηκε το 2010 από ... του ... αλλά και από το ίδιο το ..., το οποίο έχει εταιρικό μερίδιο σε αυτή, ποσοστού 12%. Εν συνεχεία, αναφέρει πως το «...» είναι ... εποπτευόμενο και στενά συνεργαζόμενο με την Αναθέτουσα του ..., «...», ενώ ένα μέρος του ετήσιου προϋπολογισμού του προέρχεται από Κρατική Χρηματοδότηση, καθώς και ότι οι επιμέρους ιδιότητες, η θέση και τα καθήκοντα των ανωτέρω στελεχών του ... στην Ομάδα ... της παρεμβαίνουσας, έχουν ως ακολούθως: 1. ... , 2. ... , 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... Εκ των ανωτέρω Μελών της ... της παρεμβαίνουσας, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι ... και ... έχουν κομβική προηγούμενη εμπλοκή σε προγράμματα τα οποία συνδέονται με την υπό ανάθεση σύμβαση (έργο), συγκεκριμένα, ο ... είναι ο Υπεύθυνος ... / Πράξης : «...» το οποίο εντάχθηκε στο Πρόγραμμα «...» με προϋπολογισμό. 19,8 εκ. € (01/07/2023 – 30/06/2028). Επίσης οι ... ως εκπρόσωποι του ... συμμετείχαν στην Αξιολόγηση του προσχεδίου ... στο οποίο περιλαμβάνεται το έργο του Διαγωνισμού (...). Εκ των ανωτέρω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι υποδεικνύεται η ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων και η παραβίαση των κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων με βάση το άρθρο 24 της Οδηγίας 2014/24. Δηλαδή, αναφέρει πως, τουλάχιστον ένα μέρος του κόστους που θα φέρει η παρεμβαίνουσα για την εκτέλεση του ... καλύπτεται έμμεσα από την Κρατική Ενίσχυση που χορηγεί ετησίως η Αναθέτουσα Αρχή στο ... και μέσω αυτού στην «...» , με αποτέλεσμα η παρεμβαίνουσα να είναι σε θέση να υποβάλει οικονομική προσφορά για την εκτέλεση του ... στο πλαίσιο του Διαγωνισμού, η οποία δεν περιλαμβάνει αυτό το κόστος και να είναι

Αριθμός απόφασης : 841/2024

επομένως σε τεχνητά πλεονεκτικότερη θέση, από αυτή στην οποία θα βρισκόταν εάν δεν χρησιμοποιούσε ως υπεργολάβο την «...» και εάν η τελευταία δεν ελάμβανε κρατική ενίσχυση μέσω του ... Περαιτέρω, αναφέρει πως το ίδιο ισχύει και για το κόστος της εργασίας που θα εκτελέσουν τα ως άνω 6 πρόσωπα στελέχη του ... ως μέλη της ... της παρεμβαίνουσας, καθώς το κόστος της εργασίας τους για την ομάδα αυτή μπορεί να είναι χαμηλότερο από ό,τι θα ήταν εάν δεν αμείβονταν παράλληλα από την .... Εν συνεχεία, υποστηρίζει ότι τα ανωτέρω μέλη της ... της παρεμβαίνουσας συνδέονται με σχέση αμειβόμενης εργασίας με νομικά πρόσωπα τα οποία άμεσα ή έμμεσα σχετίζονται με την Αναθέτουσα Αρχή και δυο (2) εξ αυτών έχουν προηγουμένως εμπλακεί σε προγράμματα τα οποία σχετίζονται με τον σχεδιασμό και την χρηματοδότηση του υπό ανάθεση ... και πως ο ... ο οποίος είναι ... και ο ... ο οποίος είναι ... –...– θα έπρεπε να έχουν λάβει ειδική άδεια από το διοικητικό συμβούλιο του ..., την οποία όμως ουδέποτε έλαβαν. Συνακόλουθα, ισχυρίζεται πως η πρότερη εμπλοκή των ανωτέρω μελών της ... της παρεμβαίνουσας φαίνεται να προσκρούει στον κανόνα περί προηγούμενης εμπλοκής των προσφερόντων, ο οποίος κατοχυρώνεται στο άρθρο 41 της Οδηγίας 2014/24 περί δημοσίων συμβάσεων. Η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι δήλωσε στο ΕΕΕΣ της ότι στηρίζεται στην ικανότητα τρίτων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2.2.8.1 της Διακήρυξης για την τήρηση των κριτηρίων των άρθρων 2.2.5 και 2.2.6 αυτής και, μεταξύ άλλων, στην εταιρία με την επωνυμία «...» που παρέχει στήριξη για το άρθρο 2.2.5 και τις απαιτήσεις α και γ στοιχεία (iv, v, vii και viii) του άρθρου 2.2.6 της Διακήρυξης, στον ... που παρέχει στήριξη για την απαίτηση γ στοιχείο (iii) του άρθρου 2.2.6 της Διακήρυξης και στον ... που παρέχει στήριξη για την απαίτηση γ στοιχείο (iii) του άρθρου 2.2.6 της Διακήρυξης. Ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας για τη σύγκρουση συμφερόντων, η προσφεύγουσα αναφέρει πως ισούται με εμπλοκή του οικονομικού φορέα στη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της συγκεκριμένης σύμβασης. Εν προκειμένω, αναφέρει πως η προσφεύγουσα δεν επικαλείται τέτοια εμπλοκή, είτε της ίδιας της

Αριθμός απόφασης : 841/2024

παρεμβαίνουσας, είτε του υπερβολάβου της, είτε των μελών της ... σε οποιοδήποτε στάδιο. Ακόμη, αναφέρει πως η συμμετοχή των ... στο έργο «...» που εντάχθηκε στο Πρόγραμμα «... δεν συνεπάγεται τη συμμετοχή τους στη διεξαγωγή της διαδικασίας προμήθειας ή δυνατότητάς τους να επηρεάσουν την έκβασή της, ούτε έχουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας προμήθειας, που είναι εκ του νόμου προαπαιτούμενα για την ύπαρξη της σύγκρουσης συμφερόντων. Συναφώς, ισχυρίζεται πως το έργο ... δεν έχει σχέση με το υπό ανάθεση έργο που αφορά στην ... Αντίστοιχα, στο έργο «...» ο ρόλος των ανωτέρω επιστημόνων συνίστατο στην παροχή των υπηρεσιών τους ως ... της ... με στόχο αφενός την αξιολόγηση του προσχεδίου του ... και αφετέρου τη διατύπωση προτάσεων για την ομαλή μετάβαση στην ... στο πλαίσιο του ..., επομένως, υποστηρίζει ότι δεν έχουν σχέση αυτά τα έργα με το επίμαχο έργο. Ακολούθως, ως προς τον ισχυρισμό για τον αθέμιτο ανταγωνισμό λόγω υποκρυπτόμενης κρατικής ενίσχυσης, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι το ... αποτελεί ... που συστήθηκε με το ... , το οποίο δύναται να συμμετέχει τόσο σε ... που διαχειρίζεται η Αναθέτουσα Αρχή, όσο και σε διαγωνισμούς που προκηρύσσει αυτή ως Αναθέτουσα Αρχή, χωρίς να προκύπτει από διάταξη νόμου λόγος αποκλεισμού τους. Επίσης, αναφέρει πως το ... συμμετέχει στην εταιρία «...» (...) από την ίδρυσή της με ποσοστό 12% και δεν ελέγχει τη λήψη αποφάσεων ή τη διοίκηση /διαχείριση της εταιρίας, αναφέρει, δε, ότι οι εταιρίες –... (...) του ... αποτελούν ξεχωριστά νομικά πρόσωπα και πως ο αποκλεισμός του από διαγωνιστικές διαδικασίες που δύναται να συμμετέχει ο ίδιος ο ... Φοράς θα αποτελούσε κατάφωρο περιορισμό του ανταγωνισμού. Ακόμη, αναφέρει πως οι εταιρίες τεχνοβλαστοί έχουν τα δικά τους έσοδα και δεν λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση, κατά την έννοια του άρθρου 107 ... Περαιτέρω, αναφέρει πως η ανωτέρω εταιρία δεν λαμβάνει κρατική ενίσχυση μέσω του ..., αφού αποτελεί διακριτό ... πρόσωπο από το ... και οι οποιοσδήποτε δαπάνες είναι διακριτές. Ακόμη, αναφέρει πως το ... λαμβάνει κρατική επιχορήγηση για πάγια έξοδα και μισθούς του οργανισμού και πως

δεν έχει σχέση με κάλυψη ή διπλοχρέωση δαπάνης στην παραπάνω εταιρία, ούτε τεκμηριώνει κάτι τέτοιο στην προσφυγή της η προσφεύγουσα. Ακολούθως, ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας περί προηγούμενης άδειας από το διοικητικό συμβούλιο της ... για τη συμμετοχή των μελών του σε δημόσιο έργο, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι τούτο δεν προβλέπεται από διάταξη νόμου, παραθέτει, δε, τα άρθρα 11 ν. 2919/2001 και 57 ν. 4864/2021 και υποστηρίζει ότι στην προσφορά της συμμετέχει ως υπεργολάβος- τρίτος στην οποία στηρίζεται η εταιρία ... «...» και πως μέσω αυτής συμπεριλαμβάνονται στην ομάδα ... έξι (6) φυσικά πρόσωπα, εκ των οποίων δύο (2) είναι ... τρεις (3) ... και ένας (1) σύμβουλος, οι οποίοι δεν είναι ... της ίδιας (παρεμβαίνουσας), αλλά συμμετέχουν μόνο μέσω της παραπάνω εταιρίας. Ακολούθως, ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με τα παραπάνω άρθρα, επιτρέπεται η απασχόληση ... σε ... και πως ο νόμος δεν θέτει περιορισμό και όρο για τη συμμετοχή των ... σε προσφορά στην οποία συμμετέχει ο ..., καθώς και ότι δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός για τους Επιστημονικούς Συνεργάτες του ... Στη συνέχεια, υποστηρίζει ότι στο στάδιο αυτό τα απαιτούμενα δικαιολογητικά του σημ. Β.4 του άρθρου 2.2.2.9 της Διακήρυξης έχουν υποβληθεί στο σύνολό τους και πως η εν λόγω άδεια δεν αποτελεί απαιτούμενο δικαιολογητικό της Διακήρυξης ή του ν. 4412/2006, ή κάποιου άλλου νόμου. Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι, στην παρούσα φάση, η πλήρωση των κριτηρίων επιλογής της Διακήρυξης αποδεικνύεται και εξαντλείται προαποδεικτικά με την υποβολή νομίμως συμπληρωμένου ΕΕΕΣ και των λοιπών αποδεικτικών που απαιτεί η Διακήρυξη, εντός του φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς. Η Αναθέτουσα Αρχή, με τις εμπροθέσμως κατατεθείσες απόψεις της, υποστηρίζει ότι η παρεμβαίνουσα δηλώνει στο ΕΕΕΣ ότι στηρίζεται στην ικανότητα τρίτων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2.2.8.1 της Διακήρυξης για την τήρηση του κριτηρίων των άρθρων 2.2.5 και 2.2.6 αυτής, μεταξύ των οποίων η εταιρία «...» που παρέχει στήριξη για το άρθρο 2.2.5 και τις απαιτήσεις α και γ στοιχεία (iv, v, vii και viii) του άρθρου 2.2.6 της Διακήρυξης, η οποία υπέβαλε ΕΕΕΣ με το οποίο, όπως ισχυρίζεται, διαπιστώνεται η εγκυρότητα του τρόπου υποβολής (ψηφιακή υπογραφή νόμιμου εκπροσώπου – εμπρόθεσμο συμπλήρωσης) και

Αριθμός απόφασης : 841/2024

η προκαταρκτική απόδειξη μη συνδρομής στο πρόσωπό της των λόγων αποκλεισμού του οικονομικού φορέα κατά το άρθρο 2.2.3 της Διακήρυξης. Ειδικότερα, αναφέρει ότι ο “...” παρέχει στήριξη για την απαίτηση γ στοιχείο (iii) του άρθρου 2.2.6 της Διακήρυξης, ο οποίος υπέβαλε ΕΕΕΣ, ομοίως, δε ο “...” που παρέχει στήριξη για την απαίτηση γ στοιχείο (iii) του άρθρου 2.2.6 της Διακήρυξης, ο οποίος υπέβαλε ΕΕΕΣ, όπου διαπιστώνεται η εγκυρότητα του τρόπου υποβολής (ψηφιακή υπογραφή φυσικού προσώπου – εμπρόθεσμο συμπλήρωση) και η προκαταρκτική απόδειξη μη συνδρομής στο πρόσωπό του των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3 της Διακήρυξης. Επιπρόσθετα, αναφέρει πως η παρεμβαίνουσα δηλώνει ότι θα αναθέσει σε τρίτους (μεταξύ των οποίων οι ανωτέρω αναφερόμενοι) με τη μορφή υπεργολαβίας κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2.2.8.2 της Διακήρυξης την εκτέλεση εργασιών της σύμβασης. Περαιτέρω, ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας περί αθέμιτου ανταγωνισμού ένεκα της υποκρυπτόμενης κρατικής ενίσχυσης, υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα ουδόλως τεκμηριώνει τέτοια περίπτωση. Ακολούθως, επαναλαμβάνει τους ως άνω ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας. Η παρεμβαίνουσα, με το υπόμνημά της υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα δεν εξειδικεύει την κατηγορία προσώπων, ούτε την υποκατηγορία περίπτωσης του άρθρου 24 ν. 4412/2016, στην οποία υπάγονται οι ... αλλά απλώς παραθέτει το περιεχόμενο του παραπάνω άρθρου και επισημαίνει το σκοπό θέσπισής του στους δημόσιους διαγωνισμούς. Περαιτέρω, αναφέρει ότι, από τη σαφή γραμματική διατύπωση του άρθρου 48 ν. 4412/2016, προκύπτει ότι το άρθρο αυτό δεν τυγχάνει εφαρμογής στην προκείμενη περίπτωση, περαιτέρω, αναφέρει πως δεν παραθέτει την ειδικότερη «εμπλοκή» τους στη διαδικασία ανάθεσης της οικείας σύμβασης, ούτε τεκμηριώνει τις τυχόν περιστάσεις που συνέτρεξαν στο πρόσωπό τους, οι οποίες είχαν ως αναγκαία συνέπεια τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, υπό την έννοια του παραπάνω άρθρου. Περαιτέρω, αναφέρει πως από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι η ίδια ή ο υπεργολάβος της απέκτησαν πρόσβαση σε πληροφορίες και στοιχεία που ήταν κρίσιμα για την υποβολή της προσφοράς της στον επίμαχο διαγωνισμό και δεν προκύπτει, ούτε αποδεικνύεται από την προσφεύγουσα ότι, εξ αφορμής της συμμετοχής των δύο ... στα παραπάνω εκτεθέντα έργα

Αριθμός απόφασης : 841/2024

ετέθη η ίδια σε πλεονεκτική θέση. Ακόμη, αναφέρει πως η προσφεύγουσα δεν τεκμηριώνει με κάποιο στοιχείο με ποιο ακριβώς τρόπο επωφελήθηκε η ίδια, αλλά ούτε αναφέρει και οποιαδήποτε παραβίαση των διατάξεων του εργατικού ή κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου, συνεπεία της συμμετοχής του ... κατά ποσοστό 12% στην υπερβολάβο της εταιρία. Περαιτέρω, αναφέρει πως, δυνάμει του άρθρου 88, παρ. 4 ν. 4412/2016, εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 ...

9. Επειδή, από τις προεκτεθείσες στη σκέψη 7 της παρούσας διατάξεις των άρθρων 48 και 73 του ν. 4412/2016, σε συνδυασμό ερμηνευόμενες με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ίδιου νόμου, συνάγονται τα εξής (βλ. ΕΛΣυν Τμήμα VII 1349/2020): Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας του διαγωνισμού, ήτοι, τόσο κατά το χρόνο προετοιμασίας των προσφορών όσο και κατά την αξιολόγηση αυτών, να μεριμνά για την τήρηση της ίσης μεταχείρισης και, κατά συνέπεια, για την παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους προσφέροντες. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσφερόντων, η οποία έχει ως σκοπό να ευνοήσει την ανάπτυξη υγιούς και πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, που μετέχουν σε διαγωνισμό για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, επιτάσσει να έχουν όλοι οι προσφέροντες ίσες ευκαιρίες, όταν διατυπώνουν τους όρους των προσφορών τους και, επομένως, συνεπάγεται ότι η υποβολή των προσφορών αυτών πρέπει να πραγματοποιείται υπό τις ίδιες συνθήκες για όλους τους διαγωνιζομένους (βλ. απόφαση Γενικού Δικαστηρίου της 28ης Φεβρουαρίου 2018, Βακάκης και Συνεργάτες κατά Επιτροπής, Τ-292/15, σκ. 94 - 95 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Προς διασφάλιση της ως άνω αρχής εισάγεται, ως δυνατικός λόγος αποκλεισμού ενός οικονομικού φορέα, η ύπαρξη κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων, που μπορεί να προκύψει λόγω εμπλοκής ενός υποψηφίου στην προετοιμασία του διαγωνισμού. Και τούτο, διότι αν ένα

Αριθμός απόφασης : 841/2024

πρόσωπο, στο οποίο ανατέθηκε η έρευνα, μελέτη έργων ή υπηρεσιών σχετικών με δημόσια σύμβαση, έχει αποκτήσει ένα πλεονέκτημα σε σχέση με άλλα πρόσωπα, που δεν πραγματοποιούν τις ίδιες προπαρασκευαστικές εργασίες, και συγκεκριμένα το πρόσωπο αυτό έχει, έστω και χωρίς πρόθεσή του, ευνοηθεί, είτε επηρεάζοντας τους όρους της διαδικασίας αυτής κατά τρόπο ευνοϊκό προς το ίδιο, είτε αναφορικά με την υποβολή της προσφοράς του λόγω των πληροφοριών που συνέλεξε σχετικά με την επίμαχη δημόσια σύμβαση, πραγματοποιώντας τις εν λόγω εργασίες, τότε το πρόσωπο αυτό τελεί σε κατάσταση, η οποία είναι εν δυνάμει ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των προσφερόντων (απόφ. ΔΕΕ της 3ης.3.2005, *Fabricom*, C-21/03 και C-34/03, σκ. 30) και ενέχει διάρρηξη της ισότητας μεταξύ των συμμετεχόντων. Στο πλαίσιο αυτό, η αναθέτουσα αρχή, ως εκ της απορρέουσας από την προμνησθείσα αρχή της ίσης μεταχείρισης υποχρέωσης να εξακριβώνει την ύπαρξη κινδύνου σύγκρουσης συμφερόντων και να λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση τέτοιων περιπτώσεων, οφείλει, εφόσον ήθελε διαπιστωθεί ότι τα εμπλεκόμενα στην οικεία διαγωνιστική διαδικασία πρόσωπα έχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο πραγματοποιήσει προπαρασκευαστικές εργασίες για τη διενέργεια αυτής, να ενεργοποιήσει τη διαδικασία ελέγχου για το αν συντρέχει κίνδυνος σύγκρουσης συμφερόντων. Σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ και του ΓΔΕΕ (βλ. ΣτΕ 1819/2020, σκ. 21), από την αρχή της ισότητας απορρέει και η υποχρέωση διαφάνειας κατά την διαγωνιστική διαδικασία, η οποία έχει ως σκοπό ν' αποκλείσει τον κίνδυνο ευνοιοκρατίας και καταχρήσεως εκ μέρους της αναθέτουσας Αρχής έναντι ορισμένων διαγωνιζομένων ή ορισμένων προσφορών [βλ. επ' αυτού αποφάσεις του ΔΕΕ της 29.4.2004 στην υπόθεση C-496/1999 («Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta»), EU:C:2004:236, σκέψη 111, και της 6.11.2014, στην υπόθεση C-32/13 («Cartiera dell' Adda»), EU:C:2014:2345, σκέψη 44]. Ειδικώς δε, τυχόν υφισταμένη σύγκρουση συμφερόντων ενέχει τον κίνδυνο καθορισμού της στάσεως της αναθέτουσας Αρχής με βάση εκτιμήσεις άσχετες με την επίμαχη σύμβαση και, εκ του λόγου αυτού και μόνο, να προτιμηθεί συγκεκριμένος διαγωνιζόμενος. Ακολούθως, πρέπει να αποφανθεί αιτιολογημένα εάν η

Αριθμός απόφασης : 841/2024

σχετική σύγκρουση συμφερόντων είναι πραγματική, καθώς ο κίνδυνος σύγκρουσης συμφερόντων πρέπει να διαπιστώνεται πραγματικά και όχι υποθετικά, κατόπιν *in concreto* εκτίμησης του πραγματικού εκάστης περίπτωσης (βλ. υπ' αυτή την έννοια αποφάσεις της 3ης.3.2005, Fabricom, C-21/03 και C-34/03, σκ. 32 - 36 και της 18ης.4.2007, Deloitte Business Advisory κατά Επιτροπής, T-195/05, σκ. 67). Επίσης, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να παράσχει στον προσφέροντα, που ενδέχεται να αποκλειστεί από τη διαδικασία, τη δυνατότητα να αποδείξει ότι, στην περίπτωσή του, δεν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος επέλευσης τέτοιας σύγκρουσης συμφερόντων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 3ης.3.2005, Fabricom, C-21/03 και C-34/03, σκ. 33 και 35). Ωστόσο, δεν υφίσταται απόλυτη υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να αποκλείει συστηματικώς όσους προσφέροντες τελούν σε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων. Ο αποκλεισμός, όμως, προσφέροντος που τελεί σε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων είναι αναγκαίος, όταν δεν υπάρχει καταλληλότερη λύση για να αποφευχθεί η παραβίαση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των προσφερόντων (πρβλ απόφ. Γενικού Δικαστηρίου της 28ης.2.2018, Βακάκης κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, T-292/15, σκ. 101, της 20ής.3.2013, Nexans France κατά κοινής επιχείρησης Fusion for Energy, T-415/10, σκ. 116 και 117 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

10. Επειδή, όπως προεκτέθηκε, η παρεμβαίνουσα, στο υποβληθέν ΕΕΕΣ της, δήλωσε ότι βασίζεται στην ικανότητα, μεταξύ άλλων, της εταιρίας «...», καθώς και των ... και ... (βλ. αρχείο με τίτλο «...pdf», σελ. 6/31 στον υποφάκελο «...» που βρίσκεται στο φάκελο «...»). Το «...» (...), που συνεστήθη με το πδ 77/2000, είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό, κατ' άρθρο 3 του ανωτέρω νομοθετήματος, την διεξαγωγή βασικής και κυρίως εφαρμοσμένης και τεχνολογικού χαρακτήρα έρευνας, την ανάπτυξη εφαρμογών και προϊόντων για τη βιομηχανική, οικονομική και κοινωνική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων καθώς και την παροχή υπηρεσιών για την ερευνητική και τεχνολογική υποστήριξη της παραγωγικής διαδικασίας και της οικονομικής και κοινωνικής ανάμιξης ιδίως στους τομείς: α) Τεχνικής Φυσικών και Χημικών

Αριθμός απόφασης : 841/2024

Διεργασιών, β) Πληροφορικής, Τηλεματικής και Τηλεπικοινωνιών, γ) Μεταφορών και δ) Αγροτικής παραγωγής και παραγωγής και ελέγχου των τροφίμων χωρίς να αποκλείεται η ένταξη και άλλων συναφών τομέων ενδιαφέροντος με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ... και ε) Τεχνολογίας αξιοποίησης στερεών καυσίμων υλών και των παραπροϊόντων τους. Συναφώς, κατά το άρθρο 2 του πδ 77/2000, το ... εποπτεύεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης. Όπως η προσφεύγουσα υποστηρίζει, η δε παρεμβαίνουσα συνομολογεί, το ... αποτελεί ερευνητικό φορέα ιδιωτικού δικαίου σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2§19 του ν. 4310/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ανήκει στα ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13α του ίδιου ως άνω νόμου και εποπτεύεται από την Αναθέτουσα Αρχή. Περαιτέρω, όπως αναφέρει η προσφεύγουσα και συνομολογεί η παρεμβαίνουσα και η Αναθέτουσα Αρχή, το ... συμμετέχει στην παραπάνω εταιρία- τρίτη δανείζουσα εμπειρία στην παρεμβαίνουσα σε ποσοστό 12%. Εντούτοις, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι *«ένα μέρος του κόστους που θα φέρει η «...» για την εκτέλεση του ... καλύπτεται έμμεσα από την Κρατική Ενίσχυση που χορηγεί ετησίως η Αναθέτουσα στο ... και μέσω αυτού στην ... , με αποτέλεσμα η ... να είναι σε θέση να υποβάλει οικονομική προσφορά για την εκτέλεση του ... στο πλαίσιο του Διαγωνισμού, η οποία δεν περιλαμβάνει αυτό το κόστος και να είναι επομένως σε τεχνητά πλεονεκτικότερη θέση, από αυτή στην οποία θα βρισκόταν εάν δεν χρησιμοποιούσε ως υπεργολάβο την ... και εάν η τελευταία δεν ελάμβανε κρατική ενίσχυση μέσω του ....»*, παρίσταται αόριστος. Τούτο διότι δεν προσδιορίζεται, ούτε τεκμηριώνεται ο τρόπος με τον οποίο η κρατική ενίσχυση, όπως ειδικότερα προβάλλεται με τον οικείο ισχυρισμό από την προσφεύγουσα, δύναται να οδηγήσει την προσφορά της παρεμβαίνουσας σε απόρριψη, και δη, κατά δεσμία αρμοδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής. Πιο συγκεκριμένα, ο ισχυρισμός αυτός δεν προβάλλεται ορισμένα, δεδομένου ότι η αόριστη μνεία περί της κρατικής ενίσχυσης, κατά τα ειδικότερα προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα, δεν οδηγεί την παρεμβαίνουσα, και δη, μετά βεβαιότητας, σε πλεονεκτικότερη θέση, από τη θέση που θα ήταν εάν δεν χρησιμοποιούσε ως υπεργολάβο την εταιρία «...» και εάν αυτή δεν ελάμβανε κρατική ενίσχυση μέσω του ... Συναφώς, ουδόλως

Αριθμός απόφασης : 841/2024

προσδιορίζεται συγκεκριμένα για το επίμαχο έργο το μέρος του κόστους που η δανείζουσα εταιρία θα λάβει ως κρατική ενίσχυση, ει μη μόνον η προσφεύγουσα αρκείται σε γενική και αόριστη παραδοχή περί της χρηματικής ενίσχυσης αυτής, μέσω της, κατά τα ανωτέρω, αναπόδεικτης αλληλουχίας επιμέρους ισχυρισμών. Εξάλλου, ακόμη και αληθώς υποτιθεμένου του παραπάνω ισχυρισμού, από το περιεχόμενο του σχετικού προβληθέντος ισχυρισμού από την προσφεύγουσα, δεν προκύπτει ότι υφίσταται κάποια σχετική νομοθετική πρόβλεψη περί απαγόρευσης συμμετοχής των εταιριών αυτών σε διαγωνισμούς που διενεργεί η εδώ Αναθέτουσα Αρχή, καθιστώντας τον ισχυρισμό αυτό απορριπτέο και ως νόμω αβάσιμο. Κατά τούτο, ο σχετικός ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως αορίστως προβαλλόμενος και αναπόδεικτος, καθώς και ως νόμω αβάσιμος. Περαιτέρω, ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας που αφορά στη σύγκρουση συμφερόντων, όπως ο όρος αυτός προσδιορίζεται από το άρθρο 24 του ν. 4412/2016, καθώς και το αντίστοιχο άρθρο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως έχει ερμηνευθεί, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, συνίσταται σε απόκτηση πλεονεκτήματος σε σχέση με άλλα πρόσωπα, που δεν πραγματοποιούν τις ίδιες προπαρασκευαστικές εργασίες, και συγκεκριμένα, σύγκρουση συμφερόντων συντρέχει στο πρόσωπο που έχει, έστω και χωρίς πρόθεσή του, ευνοηθεί, είτε επηρεάζοντας τους όρους της διαδικασίας αυτής κατά τρόπο ευνοϊκό προς το ίδιο, είτε αναφορικά με την υποβολή της προσφοράς του λόγω των πληροφοριών που συνέλεξε σχετικά με την επίμαχη δημόσια σύμβαση, πραγματοποιώντας τις εν λόγω εργασίες, τότε το πρόσωπο αυτό τελεί σε κατάσταση, η οποία είναι εν δυνάμει ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των προσφερόντων και ενέχει διάρρηξη της ισότητας μεταξύ των συμμετεχόντων. Εντούτοις, ουδόλως τέτοια κατάσταση προκύπτει ότι υφίσταται στα πρόσωπα των ... και ... δεδομένου ότι, όπως η προσφεύγουσα αναφέρει στην προσφυγή της, είχαν προηγούμενη εμπλοκή σε διαφορετικά του επίμαχου ... προγράμματα, ειδικότερα «...», ήτοι, σε καμία περίπτωση δεν προκύπτει, ούτε, πόσω μάλλον, αποδεικνύεται, ότι αυτά συνεχονται αναγκαίως κατά περιεχόμενο και κατά αντικείμενο, σε απόλυτο και ταυτόσημο βαθμό, με την επίμαχη διακήρυξη, λαμβάνοντας, ειδικότερα,

υπόψη, την αρχή της αυτοτέλειας των διαγωνισμών. Εξάλλου, δεν προβάλλεται, ούτε τεκμαίρεται η καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο δημιουργία κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων, δοθέντος ότι δεν προκύπτει ότι τα παραπάνω πρόσωπα έχουν κάποιο άλλο συμφέρον, που θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας της προμήθειας. Επομένως, καθίσταται απορριπτέος και ο ισχυρισμός αυτός της προσφεύγουσας. Αναφορικά με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας περί της υποχρεωτικής προηγούμενης παροχής ειδικής άδειας των ... και ... από το ... Συμβούλιο του ..., από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2.2.9, 2.2.9.1, 2.2.9.2 σημ. Α της Διακήρυξης, προκύπτει ότι, προς προκαταρκτική απόδειξη περί πλήρωσης των σχετικών κριτηρίων επιλογής, καθώς και μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν το ΕΕΕΣ, το αυτό, δε, πράττουν και για τους τρίτους οικονομικούς φορείς στις ικανότητες των οποίων στηρίζονται. Περαιτέρω, τα σχετικά στοιχεία προσκομίζονται μόνον από τον προσωρινό ανάδοχο, κατά τη διαδικασία του άρθρου 3.2 της Διακήρυξης. Εκ τούτων παρέπεται αφενός ότι στο παρόν στάδιο δεν ελέγχεται η τυχόν προηγούμενη παροχή ειδικής άδειας των ανωτέρω, αφετέρου ουδόλως προκύπτει ότι η Αναθέτουσα Αρχή, όπως έχει τη δυνατότητα, έχει ζητήσει από την παρεμβαίνουσα να προσκομίσει το σχετικό δικαιολογητικό. Επομένως, και ο ισχυρισμός αυτός απορρίπτεται ως αβάσιμος.

11. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών, όπως αυτή αποτυπώνεται στο συμπροσβαλλόμενο 1ο Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού, ουδόλως είναι συγκριτική και πως προκύπτει ότι η διαδικασία αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών ήταν πλημμελής, ήτοι δεν λήφθηκαν υπόψη κρίσιμες περιστάσεις (κρατική χρηματοδότηση, σύγκρουση συμφερόντων) και η αξιολόγηση της Επιτροπής Διαγωνισμού είναι ανατιολόγητη. Σχετικά με το Κριτήριο Κ.1, για το οποίο η ίδια έλαβε 115 βαθμούς, ενώ η παρεμβαίνουσα 130, υποστηρίζει ότι η αποδοθείσα αυτή βαθμολογία είναι αντίθετη με την διακήρυξη και με τους κανόνες της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζόμενων, καθώς από το περιεχόμενο των

Αριθμός απόφασης : 841/2024

προσφορών και από την μεταξύ τους σύγκριση προκύπτει ότι, το περιβάλλον του ... αναλύεται καλύτερα ποιοτικά και ποσοτικά στην δική της Τεχνική Προσφορά σε σχέση με της παρεμβαίνουσας. Επί παραδείγματι, αναφέρει ότι στην τεχνική προσφορά της, εκτός της μεγαλύτερης ανάλυσης του σχετικού προγράμματος, αναλύονται ενδελεχώς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας ..., το τοπικό οικοσύστημα καινοτομίας και η συνέργεια με άλλα τοπικά έργα ανάπτυξης καινοτομίας, τα οποία αποτελούν κρίσιμες παραμέτρους για την υλοποίηση του ... και πως αυτές οι εξειδικευμένες αναλύσεις του τοπικού περιβάλλοντος του ... κακώς δεν λαμβάνονται υπόψη στην αξιολόγηση της σχετικής Ενότητας της Τεχνικής Προσφοράς της από την Αναθέτουσα Αρχή, επισημαίνει, δε, ότι στην Τεχνική Προσφορά της παρεμβαίνουσας δεν γίνεται καμία αντίστοιχη αναφορά, αντίθετα στην προσφορά της παρεμβαίνουσας, η οποία στο κριτήριο αυτό βαθμολογήθηκε με 15 βαθμούς περισσότερο από την ίδια, υποστηρίζει ότι, υπάρχει γενικόλογη αναφορά η οποία κάλλιστα θα μπορούσε να αναφέρεται σε οποιαδήποτε περιφέρεια της χώρας και όχι ειδικά στην ... Ακόμη, ισχυρίζεται ότι η διαπίστωση της Αναθέτουσας Αρχής ότι στην προσφορά της δίνεται έμφαση στην ... , είναι τελείως αυθαίρετη και λανθασμένη, διότι, στη συγκεκριμένη ενότητα δεν γίνεται καμία αναφορά στην διοικητική υποστήριξη της ..., αλλά σε θέματα επιλογής των ωφελούμενων, των μεθόδων εκπαίδευσης και της στρατηγικής της ..., δηλαδή στη δικτύωση και ενσωμάτωση στο ... Εκ των ανωτέρω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Αναθέτουσα Αρχή έσφαλε, αποδίδοντας την ανωτέρω εκτεθείσα βαθμολογία στην ίδια και την παρεμβαίνουσα. Ως προς το Κριτήριο Κ.2, για το οποίο η ίδια έλαβε 115 βαθμούς, ενώ η παρεμβαίνουσα 130, υποστηρίζει ότι είναι αντίθετη με την διακήρυξη και με τους κανόνες της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζόμενων, καθώς από το περιεχόμενο των προσφορών και από την μεταξύ τους σύγκριση προκύπτει ότι, στην αξιολόγηση της σχετικής Ενότητας της Τεχνικής Προσφοράς της από την Αναθέτουσα Αρχή κακώς δεν λαμβάνεται υπόψη η έρευνα που έχει πραγματοποιήσει για την εκτίμηση του τοπικού ενδιαφέροντος για συμμετοχή ωφελούμενων στη ..., κρίσιμο στοιχείο για την διαμόρφωση της Μεθοδολογικής Προσέγγισης, αναφέρει, δε, ότι στη

Αριθμός απόφασης : 841/2024

σχετική Ενότητα της Τεχνικής Προσφοράς της παρεμβαίνουσας δεν γίνεται αναφορά – σε αντίθεση με την προσφορά της – στην επιλογή, οργάνωση και διάθεση κατάλληλων χώρων και υποδομής της ... Επομένως, βάσει των ανωτέρω, υποστηρίζει ότι η αποδοθείσα βαθμολογία στην ίδια και την παρεμβαίνουσα είναι εσφαλμένη. Σχετικά με το Κριτήριο Κ.4, για το οποίο βαθμολογήθηκε με 110 βαθμούς και η παρεμβαίνουσα με 125, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η βαθμολογία αυτή είναι αντίθετη με την διακήρυξη και με τους κανόνες της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζόμενων, καθώς από το περιεχόμενο των προσφορών και από την μεταξύ τους σύγκριση προκύπτει ότι, στην τεχνική της προσφορά η ανάλυση των υπόλοιπων Παραδοτέων εκτός των Βασικών συμβατικών Παραδοτέων, ήδη παρουσιάζεται στη προηγούμενη Ενότητα Α3 «...» της Τεχνικής Προσφοράς της και δεν επαναλαμβάνονται λόγω περιορισμού των σελίδων ανά ενότητα. Επίσης, στην αξιολόγηση της σχετικής Ενότητας της Τεχνικής Προσφοράς της από την Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίζει ότι κακώς δεν λαμβάνεται υπόψη η δέσμευσή της για την έγκαιρη κινητοποίηση της ... της από την ημερομηνία της απόφασης ανάθεσης της σύμβασης, παράλληλα με την αξιοποίηση των σχετικών ερευνών που ήδη έχει διενεργήσει, έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι επιτακτικές προθεσμίες του .... Τέλος, αναφέρει ότι στο χρονοδιάγραμμα της Τεχνικής Προσφοράς της παρεμβαίνουσας κακώς δεν παρουσιάζονται οι αλληλοεξαρτήσεις των επιμέρους δραστηριοτήτων και ενεργειών του ..., όπως είναι η απαίτηση του κριτηρίου, σε αντίθεση με το χρονοδιάγραμμα της Τεχνικής Προσφοράς της. Ως προς το κριτήριο Κ.6, για το οποίο έλαβε 110 βαθμούς, ενώ η παρεμβαίνουσα 130, ισχυρίζεται ότι η βαθμολογία είναι αντίθετη με την διακήρυξη και με τους κανόνες της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζόμενων, καθώς από το περιεχόμενο των προσφορών και από την μεταξύ τους σύγκριση προκύπτει ότι, ακριβώς όσα αναφέρονται στη σχετική ενότητα της Τεχνικής Προσφοράς της παρεμβαίνουσας αναφέρονται και στην αντίστοιχη ενότητα της δικής της Τεχνικής Προσφοράς, αλλά επιπλέον η συγκεκριμένη ενότητα της δικής της Τεχνικής Προσφοράς περιλαμβάνει εξειδικευμένες αναφορές στην επικοινωνία και συνεργασία με συγκεκριμένους

Αριθμός απόφασης : 841/2024

φορείς στο πλαίσιο του ..., κρίσιμο στοιχείο που κακώς δεν λήφθηκε υπόψη από την Αναθέτουσα Αρχή, κατά την αξιολόγηση του κριτηρίου. Επιπλέον, αναφέρει ότι η σχετική ενότητα της παρεμβαίνουσας είναι πολύ γενική και θα μπορούσε να αφορά οποιοδήποτε έργο και περιφέρεια. Η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι, ως προς το κριτήριο Κ.1, το συμπέρασμα που καταλήγει η προσφεύγουσα είναι αυθαίρετο και προσχηματικό, ότι από το πρακτικό της Επιτροπής προκύπτει η υπεροχή της προσφοράς της και πως η αποδοθείσα βαθμολογία είναι ορθή και δίκαιη, ως προς το Κριτήριο Κ.2, ισχυρίζεται ότι ομοίως το συμπέρασμά της είναι αυθαίρετο και προσχηματικό και πως καταλήγει σε αυτό χωρίς να μπορεί να αποδείξει ότι για τη διαμόρφωση της κρίσης της Επιτροπής δεν ελήφθησαν υπόψη τα όσα αναφέρει. Σχετικά με το Κριτήριο Κ.4, υποστηρίζει ότι το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει, ήτοι ότι κατά την αξιολόγηση της σχετικής ενότητας της προσφοράς της η ανάλυση των λοιπών Παραδοτέων παρουσιάζεται σε προηγούμενη Ενότητα, αποτελεί ευθεία παραδοχή των αστοχιών της προσφοράς της, όπως αποτυπώνονται στο επίμαχο πρακτικό και πως έχει βαθμολογηθεί υψηλότερα από όσο θα έπρεπε. Περαιτέρω, αναφέρει ότι παραβλέπει πως στην προσφορά της ίδιας αναλύονται όλα τα παραδοτέα ... και πως προσφέρει μια σειρά παραδοτέων ιδιαίτερης σημασίας για την επιτυχία του ..., όπως η διαδικτυακή πύλη του ..., η Βάση δεδομένων επιχειρήσεων της περιοχής του ..., η μελέτη σχετικά με τις εξελίξεις και τάσεις στην περιοχή του ..., μια σειρά από εργαλεία, έντυπα και μεθοδολογίες για την στήριξη των ωφελουμένων και, άρα, η αποδοθείσα βαθμολογία της είναι ορθή και δίκαιη. Σχετικά με το Κριτήριο Κ.6, η παρεμβαίνουσα αναφέρει πως η προσφεύγουσα δεν έχει μελετήσει την κρίση της Επιτροπής, όπως αποτυπώνεται στο επίμαχο πρακτικό, ώστε να διαπιστώσει τους λόγους από τους οποίους πηγάζει η διαφορά στη βαθμολόγηση, καθώς και κρίσεις της Επιτροπής σε όλα τα κριτήρια αναφέρει ότι είναι σαφείς, πλήρεις και εμπειριστατωμένες. Ακολούθως, αναφέρει ότι η προσφυγή της προσφεύγουσας δεν κάνει αναφορά στα κριτήρια Κ3 και Κ5, όπου έλαβε βαθμολογία 105 και 101, ενώ η ίδια (η παρεμβαίνουσα) 130 και 125, αντίστοιχα. Η Αναθέτουσα Αρχή με τις απόψεις της υποστηρίζει ότι η βαθμολόγηση της Επιτροπής Διαγωνισμού είναι πλήρως τεκμηριωμένη και

Αριθμός απόφασης : 841/2024

πως τα προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα επί της βαθμολογίας των κριτηρίων της προσφοράς της παρεμβαίνουσας είναι αόριστα, δεν τεκμηριώνονται καθ' οιονδήποτε τρόπο και σε κάθε περίπτωση ουδεμία βασιμότητα έχουν, αποτελούν δε την άποψη της προσφεύγουσας όσον αφορά στη βαθμολόγηση των προσφορών των δύο διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων.

12. Επειδή, από τις προεκτεθείσες, στη σκέψη 7 της παρούσας, διατάξεις του ν. 4412/2016 και της οικείας διακήρυξης, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό με τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, οι οποίες διέπουν το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, συνάγεται ότι η αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών των διαγωνιζομένων πρέπει να είναι σαφώς, ειδικώς και εμπειριστατωμένως αιτιολογημένη, με την παράθεση στο οικείο πρακτικό των συγκεκριμένων στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη, αυτοτελώς και συγκριτικά, κατ' εκτίμηση των τεθέντων από το νόμο και τη διακήρυξη κριτηρίων, ώστε να μην καταλείπεται αμφιβολία ως προς την ορθότητα της συγκεκριμένης κρίσης, περαιτέρω, δε, να καθίσταται εφικτός τόσο ο έλεγχος της νομιμότητας αυτής από την ΕΑΔΗΣΥ αλλά και το Δικαστήριο, που, ωστόσο, δεν υπεισέρχονται στις τεχνικές κρίσεις της επιτροπής διαγωνισμού, αλλά περιορίζονται στον έλεγχο της μη υπέρβασης των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης, όσο και η ενάσκηση του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων των λοιπών συμμετεχόντων στη συγκεκριμένη διαγωνιστική διαδικασία. Ειδικότερα, κατά το στάδιο αξιολόγησης και βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών των συμμετεχόντων, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αιτιολογεί στο οικείο πρακτικό ειδικά, έστω και συνοπτικά, τη δοθείσα στους διαγωνιζόμενους βαθμολογία στα επιμέρους κριτήρια της διακήρυξης, εξειδικεύοντάς την με αναφορά σε συγκεκριμένα στοιχεία και κατ' ιδίαν χαρακτηριστικά των τεχνικών τους προσφορών, αναδεικνύοντας, συνακόλουθα, τα σημεία συγκριτικής υπεροχής ή υστέρησης εκάστης, τα οποία ανταποκρίνονται στα ως άνω κριτήρια και ελήφθησαν υπόψη κατά τη βαθμολόγηση (Ε.Σ. VI Τμ. 1764/2019, ΣτΕ 4343/2015). Περαιτέρω, η ως άνω υποχρέωση για ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολόγηση της αξιολόγησης και

Αριθμός απόφασης : 841/2024

της βαθμολόγησης των προσφορών δεν αναιρείται, όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί λεκτικούς χαρακτηρισμούς, επιθετικούς δηλαδή προσδιορισμούς, κάθε ένας από τους οποίους αντιστοιχεί σε ένα εύρος βαθμών κλίμακας εκ των προτέρων καθορισμένης, καθώς η απλή αναφορά των εν λόγω λεκτικών χαρακτηρισμών και η απλή παράθεση της διατύπωσης των νόμιμων κριτηρίων δεν συνιστά αιτιολογία. Τέλος, η διαφορά στη βαθμολογία των διαγωνιζομένων πρέπει να αντιστοιχεί σε έστω κατ' ελάχιστο διαφορετική λεκτική διατύπωση της αξιολόγησης των προσφορών τους και δεν μπορεί να τίθεται διαφορετική βαθμολογία στα κριτήρια τεχνικής προσφοράς, όταν οι λεκτικές διατυπώσεις, που συνιστούν το συμπέρασμα της αξιολόγησης, ταυτίζονται απόλυτα (Βλ. ΕΣ 129/2020, Ε.Σ. Τμ. Μείζ. Εππ. Σύνθ. 1031/2019, 854/2017, VI Τμ. 451/2018, 261/2017). Περαιτέρω, η βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς σε ορισμένο κριτήριο με βαθμολογία ανώτερη του 100 πρέπει να αιτιολογείται, με αναφορά στα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η προσφορά του διαγωνιζομένου υπερκαλύπτει – έστω και κατά τι— τις τασσόμενες από τη διακήρυξη τεχνικές προδιαγραφές. Η εν λόγω ειδική κρίση της Επιτροπής δεν μπορεί να αναπληρωθεί από την παρεχόμενη βαθμολογία στο συγκεκριμένο κριτήριο, διότι η λεκτική διατύπωση της κρίσης της επιτροπής είναι στην περίπτωση αυτή αναγκαία, τόσο για την υποβολή αντιρρήσεων από τον ίδιο τον διαγωνιζόμενο ή τους λοιπούς διαγωνιζόμενους, όσο και για τον έλεγχο του αιτιολογημένου της κρίσης (ΣτΕ 1954/2011, ΣτΕ ΕΑ επί Α.Μ. ΕΑ. 415/2010, 378/2010, 429/2009 κ.ά.). Περαιτέρω, όπως έχει κριθεί κατά το προϊσχύον νομικό καθεστώς, εφόσον διαγωνιζόμενος ισχυριστεί, δια της προσφυγής του, με συγκεκριμένους ισχυρισμούς και όχι με απλή διαμαρτυρία, ότι η προσφορά του, ως προς συγκεκριμένο κριτήριο, καλύπτει ακριβώς ή και υπερκαλύπτει τις υπό της διακηρύξεως τασσόμενες τεχνικές προδιαγραφές, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να απαντήσει αιτιολογημένα επί των ισχυρισμών αυτών, ήτοι με αναφορά στα στοιχεία των φακέλων των τεχνικών προσφορών να παραθέσει τους λόγους, για τους οποίους η εν λόγω προσφορά είτε δεν καλύπτει ακριβώς είτε δεν υπερκαλύπτει τις προδιαγραφές αυτές, άλλως η απόρριψη της προσφυγής κατά το μέρος αυτό είναι αναιτιολόγητος. Ομοίως, δε,

Αριθμός απόφασης : 841/2024

αιτιολογία απαιτείται και όταν, με την προσφυγή, προβληθούν από διαγωνιζόμενο συγκεκριμένες αιτιάσεις κατά της βαθμολογήσεως της προσφοράς άλλου διαγωνιζομένου (βλ. ΣτΕ 118/2009 σκ. 5 και Ε.Α. 50/07, 765/2003, 352/04 κ.ά.), έτσι ώστε να προκύπτει ότι κατά τις απαιτούμενες συγκρίσεις μεταξύ των προσφορών, στις οποίες δεν κωλύονται να προβαίνουν τα όργανα του διαγωνισμού, εξασφαλίσθηκε η τήρηση του επιβαλλόμενου ενόψει της αρχής της ισότητας ενιαίου μέτρου κρίσης των προσφορών, ανταποκρινόμενου στο επίπεδο των διαγωνιζομένων και ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, κατέστη εφικτή η κατά το δυνατόν ακριβοδίκαιη βαθμολόγηση τους (ΔΕφ Θεσσαλονίκης 211/2012 σκ.4, ΣτΕ Ε. Α. 94, 378/2010, 20/2009, 682/ 2008, 50/2007, 352/2004 κ.ά.).

13. Επειδή, ως προς το Κριτήριο Κ.1 «Σαφήνεια και πληρότητα της προσφοράς ως προς την κατανόηση του αντικειμένου και των απαιτήσεων του ...», σύμφωνα με το άρθρο 2.3.1 της Διακήρυξης, εξετάζεται και αξιολογείται η σαφήνεια και η πληρότητα της πρότασης με σκοπό να εκτιμηθεί ο βαθμός κατανόησης του συμβατικού αντικειμένου από τους προσφέροντες ειδικά ως προς τις ιδιαίτερες απαιτήσεις υλοποίησής του. Εξετάζεται η ορθότητα αντίληψης του περιβάλλοντος, του αντικειμένου και των απαιτήσεων της σύμβασης με έμφαση στην επιτυχή επισήμανση ενδεχόμενων προβλημάτων / κινδύνων κατά την υλοποίησή του και διατύπωση προτάσεων αντιμετώπισης / επίλυσής τους. Στο εγκριθέν με την προσβαλλόμενη πρακτικό από 15.12.2023, αναφέρεται, ως προς το Κριτήριο Κ.1 για την προσφορά της προσφεύγουσας, η οποία βαθμολογήθηκε με 115 βαθμούς, ότι *«Η προσφορά του διαγωνιζόμενου Οικονομικού Φορέα ... καλύπτει τις απαιτήσεις της διακήρυξης, ως προς το συγκεκριμένο κριτήριο. Παρατίθεται αποτύπωση του αντικειμένου και του περιβάλλοντος του .... Στο περιβάλλον του ... παρατίθενται στοιχεία σχετικά με τις ευρωπαϊκές πολιτικές για την ανάπτυξη υποδομών καινοτομίας, τις προτεραιότητες και τη δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση στην ... την έννοια των .... Ο διαγωνιζόμενος αποτυπώνει τους κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας του .... Ωστόσο, διαπιστώνεται από την προσφορά έμφαση στην παροχή διοικητικής υποστήριξης της ... έναντι της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης των ωφελουμένων»* και για

Αριθμός απόφασης : 841/2024

την προσφορά της παρεμβαίνουσας, που βαθμολογήθηκε με 130 βαθμούς, ότι «*Η προσφορά του διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα ... παρουσιάζει σαφήνεια και πληρότητα σε σχέση με τα ζητούμενα στη διακήρυξη ανταποκρινόμενη σε υψηλό βαθμό στις απαιτήσεις του κριτηρίου. Τεκμηριώνεται ο υψηλός βαθμός κατανόησης του συμβατικού αντικειμένου, η ορθή αντίληψη του περιβάλλοντος και των απαιτήσεων και της σκοπιμότητας του ..., με την παράθεση στοιχείων σχετικά με το επιχειρησιακό πρόγραμμα ... και το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, τόσο στη χώρα όσο και στην περιφέρεια ..., και τις προκλήσεις που αυτό θέτει για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και τη μετάβαση στην καινοτομία. Προσδιορίζονται και αναλύονται ενδελεχώς οι ιδιαίτερες απαιτήσεις υλοποίησης του ... Ιδιαίτερα στοχευμένη είναι η προσέγγιση και ανάλυση των κινδύνων υλοποίησης του .... Εντοπίζονται και αξιολογούνται οι πιθανοί κίνδυνοι και προτείνονται συγκεκριμένες ενέργειες αντιμετώπισης*». Σχετικά με το Κριτήριο Κ.2 «Καταλληλότητα Μεθοδολογικής Προσέγγισης και βαθμός προσαρμογής στις ειδικές απαιτήσεις και προδιαγραφές του αντικειμένου της Σύμβασης», κατά το άρθρο 2.3.1 της Διακήρυξης, σε αυτό κρίνεται η σαφήνεια και η πληρότητα της προτεινόμενης μεθοδολογίας που θα εφαρμοστεί σε όλα τα στάδια εκτέλεσης του ..., ως προς την καταλληλότητα της εφαρμογής της σε σχέση με τις ειδικές απαιτήσεις υλοποίησης του ..., βαθμολογείται ο βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας της ανάλυσης και εξειδίκευσης της προτεινόμενης μεθοδολογίας στις ειδικές απαιτήσεις και προδιαγραφές του ..., η πρακτικότητα και εφικτότητα εφαρμογής της καθώς και η καταλληλότητα και χρηστικότητα των εργαλείων και μέσων που θα εφαρμοστούν στο συγκεκριμένο έργο και συνεκτιμάται η αξιοποίηση επιτυχημένων πρακτικών και η τεκμηρίωση βάσει συγκεκριμένων βιβλιογραφικών αναφορών και πηγών. Στο εγκριθέν με την προσβαλλόμενη από 15.12.2023 πρακτικό αναφέρεται για την προσφορά της προσφεύγουσας, η οποία βαθμολογήθηκε με 115 βαθμούς, ότι «*Η προσφορά παρουσιάζει πληρότητα και σαφήνεια ως προς την προτεινόμενη μεθοδολογική προσέγγιση καλύπτοντας τις απαιτήσεις υλοποίησης του ... Παρουσιάζεται η συνολική προσέγγιση και τα στάδια υλοποίησης του ..., οι παρεχόμενες υπηρεσίες οι προτεινόμενες δράσεις και*

Αριθμός απόφασης : 841/2024

ενέργειες σε αντιστοίχιση με τη διακήρυξη, οι μεθοδολογίες και τα εργαλεία υλοποίησης στα οποία συμπεριλαμβάνονται εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού ..., μεθοδολογία διαχείρισης κινδύνων, μεθοδολογία αλλαγής – ανάλυσης αποκλίσεων, μεθοδολογία διασφάλισης ποιότητας και αποτελεσμάτων του .... Θετικά κρίνεται η παράθεση σε πίνακα δράσεων δραστηριοτήτων και παραδοτέων, καθώς και η χρήση εργαλείου στρατηγικού σχεδιασμού ...», ενώ, για την προσφορά της παρεμβαίνουσας, η βαθμολογία της οποίας ανήλθε σε 130 βαθμούς, αναφέρεται ότι «Η προσφορά παρουσιάζει επάρκεια και καταλληλότητα της προτεινόμενης μεθοδολογικής προσέγγισης, ανταποκρινόμενη με σαφήνεια στα διάφορα στάδια υλοποίησης του ... και τις ειδικές απαιτήσεις του. Παρουσιάζονται με σαφήνεια, πληρότητα και ακρίβεια οι μεθοδολογίες, τα εργαλεία και οι τεχνικές που στηρίζουν την πρόταση υλοποίησης του .... Οι μεθοδολογίες και τα εργαλεία υλοποίησης του ... έχουν προσαρμοστεί στις ειδικότερες ανάγκες και χαρακτηριστικά του .... Θετικά κρίνεται η εξειδίκευση μεθοδολογιών όπως η μεθοδολογία επιλογής επιχειρήσεων και διάγνωσης αναγκών, η οποία περιλαμβάνει πρόταση για τη διαχείριση κρατικής ενίσχυσης ... , η μεθοδολογία ... , η μεθοδολογία ... και η μεθοδολογία διαχείρισης ψηφιακού περιεχομένου της ...». Σχετικά με το Κριτήριο Κ.4 «Σαφήνεια και πληρότητα ανάλυσης των παραδοτέων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της σύμβασης», όπου κρίνεται η πληρότητα / επάρκεια του περιεχομένου των Παραδοτέων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης και αξιολογείται ο βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας της ανάλυσης των περιεχομένων κάθε παραδοτέου, τόσο σε εύρος, όσο και σε βάθος και αφ' ετέρου βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος των επιμέρους δραστηριοτήτων / ενεργειών εκτέλεσης του ... και των μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεων, η προσφορά της προσφεύγουσας βαθμολογήθηκε με 110 βαθμούς, για την οποία αναφέρεται στο από 15.12.2023 πρακτικό ότι «Η προσφορά καλύπτει τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Προσφέρεται ένα σύνολο παραδοτέων σε αντιστοίχιση με το φυσικό αντικείμενο και τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Ωστόσο, η αναλυτική παρουσίαση περιορίζεται στα βασικά παραδοτέα της διακήρυξης (Π1, Π2-Π12,Π13), ενώ για τα υπόλοιπα γίνεται αναφορά ότι θα

Αριθμός απόφασης : 841/2024

αποτελέσουν τμήμα των βασικών παραδοτέων χωρίς περαιτέρω ανάλυση. Το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα διακρίνεται από σαφήνεια και ρεαλιστικότητα με βάση την ανάλυση του ... και είναι σύμφωνο με τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Θετικά κρίνεται η αλληλοσυσχέτιση των δράσεων στο χρονοδιάγραμμα», ενώ, για την προσφορά της παρεμβαίνουσας που βαθμολογήθηκε με 125 βαθμούς, αναφέρεται ότι «Προσφέρεται ένα οργανωμένο σύνολο παραδοτέων σε αντιστοίχιση με το φυσικό αντικείμενο του κάθε πακέτου εργασίας και τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Παρατίθενται και αναλύονται ενδελεχώς τόσο τα βασικά παραδοτέα που ζητούνται από τη διακήρυξη (Π1, Π2-Π12) όσο και τα επιμέρους παραδοτέα κάθε δράσης, όπως οι διάφορες αναφορές και εκθέσεις κατά την υλοποίηση του .... Επιπλέον, παρουσιάζεται το περιεχόμενο για μια σειρά παραδοτέων που προσφέρει ο διαγωνιζόμενος επιπλέον των απαιτήσεων της διακήρυξης όπως: • Η μελέτη σχετικά με τις συνθήκες, εξελίξεις και τάσεις της αγοράς στην ... • Τα αναλυτικά εργαλεία, έντυπα και μεθοδολογίες παροχής υπηρεσιών προς τους ωφελούμενους Η διαδικτυακή πύλη και η Βάση Δεδομένων επιχειρήσεων Τα παραδοτέα χαρακτηρίζονται από πληρότητα ως προς το περιεχόμενο τους και συσχετίζονται με σαφήνεια με τα πακέτα εργασίας, τις ενέργειες και τις επιμέρους τις δραστηριότητες υλοποίησης του .... Το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα είναι σύμφωνο με τις απαιτήσεις της διακήρυξης και κρίνεται ως ρεαλιστικό με βάση την ανάλυση του ... και τους πόρους που θα διαθέσει ο υποψήφιος ανάδοχος». Τέλος, ως προς το Κριτήριο Κ.6 «Περιγραφή των διαδικασιών επικοινωνίας της ... με τα στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής και τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση της Σύμβασης», στο οποίο κρίνεται η αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας & του συντονισμού του οικονομικού φορέα με την Αναθέτουσα Αρχή και το σύνολο των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση της σύμβασης. Καταλληλότητα και επάρκεια των διαδικασιών επικοινωνίας της ... με τα αρμόδια εμπλεκόμενα τμήματα/Μονάδες και στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής, αλλά και με τους λοιπούς φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση/εκτέλεση του ..., για την προσφορά της προσφεύγουσας που βαθμολογήθηκε με 110 βαθμούς, αναφέρεται, στο εγκριθέν με την προσβαλλόμενη πρακτικό ότι «Η

μεθοδολογία επικοινωνίας και συντονισμού του ... που προτείνει ο οικονομικός φορέας αποτυπώνει το σύστημα επικοινωνίας μεταξύ της ..., της Αναθέτουσας Αρχής και των λοιπών εμπλεκόμενων σε επιχειρησιακό, στρατηγικό επίπεδο καθώς και στο επίπεδο διοίκησης του .... Προτείνεται η οργάνωση και υιοθέτηση ενός συστήματος επικοινωνίας το οποίο σε κάθε επικοινωνία θα προσδιορίζει τα εμπλεκόμενα μέρη, τις απαιτήσεις επικοινωνίας, τη στρατηγική επικοινωνίας και τη μήτρα επικοινωνίας», ενώ, για την προσφορά της παρεμβαίνουσας, που έλαβε 130 βαθμούς, αναφέρεται ότι «Η μεθοδολογία επικοινωνίας και συντονισμού του ... που προτείνει ο οικονομικός φορέας παρέχει ένα σταθερό αλλά ευέλικτο πλαίσιο επικοινωνίας το οποίο θα διασφαλίσει α) την έγκαιρη λήψη αποφάσεων, β) την αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων, γ) την ανασκόπηση των φάσεων του ... και δ) την τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων. Η μεθοδολογία εμπλέκει ικανοποιητικά την ομάδα ..., την Αναθέτουσα Αρχή καθώς και τους λοιπούς εμπλεκόμενους στην υλοποίηση της σύμβασης. Αποτυπώνονται το σύστημα επικοινωνίας και λήψης αποφάσεων εσωτερικά της ... με τα αρμόδια εμπλεκόμενα τμήματα/Μονάδες και στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής, καθώς και με τους λοιπούς φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση/εκτέλεση του ..., το οποίο χαρακτηρίζεται από σαφήνεια και κατάλληλη αντιστοίχιση στα κατάλληλα επίπεδα». Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Αναθέτουσα Αρχή βαθμολόγησε τα κριτήρια αυτά με βαθμολογία ανώτερη του 100 για αμφότερες τις προσφορές, ειδικότερα, της παρεμβαίνουσας, στην οποία αποδόθηκε μεγαλύτερη βαθμολογία, αιτιολογώντας αυτήν, ειδικότερα, αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους οι απαιτήσεις των σχετικών κριτηρίων υπερκαλύπτονται. Επιπλέον, προέβη σε αιτιολογία επί των συγκεκριμένων αιτιάσεων της προσφεύγουσας (βλ. ΣΤΕ 118/2009 σκ. 5 και Ε.Α. 50/07, 765/2003, 352/04 κ.ά.), έτσι ώστε προκύπτει ότι, κατά τις απαιτούμενες συγκρίσεις μεταξύ των προσφορών, στις οποίες δεν κωλύονται να προβαίνουν τα όργανα του διαγωνισμού, εξασφαλίσθηκε η τήρηση του επιβαλλόμενου, ενόψει της αρχής της ισότητας, ενιαίου μέτρου κρίσης των προσφορών, ανταποκρινόμενου στο επίπεδο των διαγωνιζομένων και ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, κατέστη εφικτή η κατά το δυνατόν ακριβοδίκαιη

Αριθμός απόφασης : 841/2024

βαθμολόγηση τους (ΔΕφ Θεσσαλονίκης 211/2012 σκ.4, ΣΤΕ Ε. Α. 94, 378/2010, 20/2009, 682/ 2008, 50/2007, 352/2004 κ.ά.). Συνεπώς, ο λόγος αυτός απορρίπτεται ως αβάσιμος στο σύνολό του.

14. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, να γίνει δεκτή η παρέμβαση και το παράβολο να καταπέσει.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 16.05.2024 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη και εκδόθηκε στις 05.06.2024 στην Αθήνα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ